

Opaskirja kaksikielisen satutunnin toteuttamiseen

Kaksikielisen satutunnin toteuttaminen

Kaksikielinen satutunti on satutunti, jolla sama teos luetaan suomeksi/ruotsiksi sekä jollain vieraalla kielellä. IFLA:n (International Federation of Library Associations and Institutions) suosituksiin on kirjattu, että lastenkirjaston tehtävänä on tarjota ohjelmaa ja palvelua kielillä, jotka ovat monikulttuurisen yhteisön käytössä.

Kaksikieliset satutunnit ovat keino tuoda esiin kirjaston palveluita sen monikielisille asiakkaille, nostaa esille monikielistä aineistoa ja tavoittaa monikielisiä perheitä. Ne edistävät lukutaidon kehittymistä, kiinnostusta lukemiseen ja positiivista asennetta oppimiseen. Niiden avulla lapset voidaan myös tutustuttaa uusiin kieliin.

Tämä on opas kirjastoille kaksikielisen satutunnin toteuttamiseen.

Näin järjestät kaksikielisen satutunnin:

Kielten valinta

Se, millä kielillä kaksikielisiä satutunteja kannattaa järjestää, selviää paikkakunnan väestörakennetta kuvaavista tilastoista ja kirjaston yhteisöanalyysistä. Myös paikkakunnan varhaiskasvattajiin voi ottaa yhteyttä ja kysyä heiltä suoraan, millä kielillä he toivoisivat kaksikielisiä satutunteja järjestettävän.

Satutunnin pitäjät

Kaksikielistä satutuntia toteuttaessa olennaista on löytää satutunnin pitäjät eli sadunkertojat suomeksi/ruotsiksi sekä jollain vieraalla kielellä. Suomeksi tai ruotsiksi sadun voi lukea kirjastotyöntekijä tai vaikka teatterialan tai sanataiteen ammattilainen, jos kirjastossa on muutenkin käytetty heitä sadunlukijoina. Vieraskielisiä lukijoita voi kartoittaa kirjaston henkilökunnasta, päiväkodeista, joiden kanssa kirjasto tekee yhteistyötä, kouluista tai sitten eri yhdistyksistä, joiden toiminnassa on mukana vieraskielisiä maahanmuuttajia. Sadun lukijoita voi löytää myös Sadunkertojien kielipankin kautta.

Sadunkertojien kielipankki

Sadunkertojien kielipankki on Helmet-kirjastojen kielipankki, jossa on eri kieliä taitavia kirjastotyöntekijöitä. He ovat halukkaita pitämään kaksikielisiä satutunteja kirjastoissa myös yli kuntarajojen. Tällä hetkellä kielipankki ei ole vielä käytössä Helmet-alueen ulkopuolella. Lisätietoa tästä saa Monikieliseltä kirjastolta.

Yhteistyökumppanit

Kaksikielisen satutunnin toteuttamiseen tarvitaan kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä. Kirjastojen kannattaa järjestää kaksikieliset satutunnit yhteistyössä päiväkotien ja esikoulujen kanssa. Heiltä saa tietoja myös ryhmien taustoista. Kirjaston kannattaa kartoittaa myös paikkakunnan järjestötoimijoita, joiden toiminnassa on mukana maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Vapaaehtoisia voi

löytyä esimerkiksi maahanmuuttajaperheistä. Perheitä voi yrittää tavoittaa myös varhaiskasvatuksen kautta.

Kohderyhmät

Kaksikielisen satutunnin kohderyhminä on päiväkodit, esikoulut ja maahanmuuttajaperheet. Satutunti on hyvä järjestää tietynikäiselle kohderyhmälle. Alle vuoden ikäisille voi järjestää vauvalorutuokioita. Satutuntien olisi hyvä olla avoimia kaikille kirjaston käyttäjille.

Tiedottaminen

Kaksikielisistä satutunneista kannattaa tiedottaa varhaiskasvatuksen toimijoita, paikallisia yhdistyksiä sekä kirjastonkäyttäjiä. Varhaiskasvatuksen kautta tavoitetaan päiväkotiryhmät, esikouluryhmät ja perheet ja maahanmuuttajaperheitä voidaan tavoittaa myös paikallisten toimijoiden kautta. Kaksikielistä satutunneista kannattaa tiedottaa myös kirjastonkäyttäjiä sekä kirjaston potentiaalisia käyttäjiä.

Sopivan teoksen löytäminen satutunnille

Kaksikielistä satutuntia varten tarvitsee tietysti löytää sopivat kirjat ja oleellista on, että sama kirja löytyy suomeksi/ruotsiksi ja jollain vieraalla kielellä eli sillä kielellä mikä on sen kertaisen satutunnin toinen kieli. Luettavien kirjojen tulisi olla lapsen ymmärrystasoa vastaavia sekä lyhyitä, koska ne luetaan satutunnin aikana kahdella eri kielellä.

Sopivien kirjojen löytämisen helpottamista varten on tehty kirjavinkkilistat satutunteihin sopivista satukirjoista ja kuvakirjoista. Ne löytyvät ohesta. Kirjoja voi tilata myös Monikielisestä kirjastosta kaukolainoina muihin kirjastoihin.

Tekijänoikeuslaki määrää, että teosten tekijöiltä pitää pyytää lupa teosten esittämiseen. Lupaa voi pyytää kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanastolta, jolta saa myös kirjailijoiden yhteystietoja.

Satutunnin aikana

Tulevaa satutuntia kannattaa harjoitella yhdessä sen lukijoiden kesken. Satutunnin voi aloittaa jollain rituaalilla, esim. lorulla tai laululla. Satutunnin suositeltu kesto on max. 1 tunti. Satutunti suositellaan pidettäväksi aamupäivällä, koska lapset ovat silloin virkeimmillään.

Kaksikielisen satutunnin aikana valittu kirja luetaan sekä suomeksi/ruotsiksi että jollain vieraalla kielellä sivu kerrallaan. Kirjan kuvia voi näyttää myös käyttäen apuna videotykkiä.

Sähköpostiosoitteita:

Monikielinen kirjasto: monikielinenkirjasto@hel.fi

Helsingin kaupunginkirjaston kaukopalvelu: kaukopalvelu@hel.fi